

Työskentelymoniste oppilaalle

Vastaa alla olevassa taulukossa oleviin kysymyksiin (kyllä/ei) ennakkokäsitystesi pohjalta.

VÄITTÄMÄ (ENNAKKOTIEDOT)	KYLLÄ	EI
1. Suomi on ainoa maa, jossa kouluruoka on ilmaista.		
2. Osassa maailman valtioissa kouluruoka on ainoa ateria, jonka lapset saavat päivässä.		
3. Kouluruuasta on ensimmäiset viitteet peräti 1600-luvulta.		
4. Ensimmäisen kerran valtio antoi kouluruokaan avustusta 1913. Avustuksen suuruus oli 1 000 000 markkaa.		
5. 1950-luvulla oppilaat joutuivat osallistumaan kouluruuan hankkimiseen.		
6. Koulu sai 1940-luvulla itse päättää, tarjoaako se kouluruokaa oppilaille.		
7. 1967 kouluruoan tuli täyttää täysin lasten päivittäinen ravinnonsaanti.		
8. 2004 kouluruokailu tuli osaksi perusopetuksen opetussuunnitelmaa ja koulun oppilashuoltoa.		
9. Myös lukiolaiset ovat saaneet aina ilmaisen kouluruuan.		
10. Ammattikoululaiset saavat ilmaisen aterian niinä koulupäivinä, joiin edellytetään läsnäoloa koulutuspaikassa.		

Etsi seuraavaksi tietoa ja vastaa seuraavaksi alla oleviin kysymyksiin. Vertaa sitten, miten vastasit taulukon kysymyksiin edellä.

1. Missä muissa maissa kouluruoka on ilmaista?

---

2. Nimeä kaksi valtiota ja kerro niiden valtioiden kouluruokatottumuksista.

---

3. Mikä tapahtuma voidaan yhdistää kouluruokailuun 1800 luvulta?

---

4. Paljonko valtio antoi rahaa avustuksena kouluruokailuun ja paljonko avustuksen suuruus oli euroina?

---

5. Miten oppilaat auttoivat kouluruuan hankkimisessa/valmistamisessa? Kerro muutama esimerkki myös ruoan raaka-aineista.

---

6. Minä vuonna tuli voimaan laki ilmaisen kouluruuan takaamiseksi? Kuinka kauan meni, että kaikissa kouluissa tarjottiin peruskouluikäisille ilmainen kouluruoka?

---

7. Mikä väittämässä 7 on väärin?

---

8. Mitä tavoitteita kouluruualle on annettu opetussuunnitelmassa?

---

9. Minä vuonna säädettiin laki, joka takasi myös lukiolaisille ilmaisen kouluruuan?

---

10. Minä vuonna ammattikoululaiset saivat ilmaisen kouluruuan?

Lue alla olevat tekstit. Mitä eroja ja kenties samankaltaisuuksia löydät verrattuna nykyaikaan?

Kouluruokailumuistoja 1

Kävin koulua Etelä-Pohjanmaalla. Asuin keskellä kirkonkylää. Kuuluin suuriin ikäluokkiin ja kun tuli kouluun menon aika, oli kirkonkylänkoulu täynnä. Minut sijoitettiin kahden kilometrin päässä olevaan seurakuntataloon. Siellä oli kaksi huonetta, toisessa oli 1. ja 2. luokka, toisessa 3. ja 4. luokka. Ruoka tehtiin talonmiehen asuntoon tuodussa kenttäreittiössä. Ruokana oli joko keittoa tai puuroa. Eväsleivät oli jokaisella mukana kotoa. Muistan, kuinka 1. luokalla seistiin ruokajonossa, kun tarjolla oli lihakeittoa. Siihen aikaan se tehtiin hyvin rasvaisesta nautanlihasta. Jokainen sanoi ruuan jakajalle: "Ei läskiä." Mutta kun tuli kunnanlääkärin pojan vuoro, hän kuulutti kaikuvalla äänellä: "Läskiä ja lotinaa!"

3. ja 4. luokalla ruoka tuotiin isoissa maitotonkissa kirkonkylän koululta, syksyllä kärryillä, talvella ns. sarvikelkalla. Oppilaat toivat ruuan, joka ehti jäähtyä melkoisesti kolmen kilometrin matkalla. Näistä tonkka kuljetuksista muistan ruispuuron. Kaikki inhosivat kokkareita eli klönttejä, mutta minä pidin niistä. Sitä en kuitenkaan uskaltanut sanoa ääneen. Neljännen luokan jälkeen menin yhteiskouluun, missä kouluruokailua ei ollut. Kaikilla oli mukana patenttikorkkinen maitopullo ja voileivät. Muistan, että yhteiskoulun 5. luokalla minulla oli niin nälkä, että otin mukaan aina kahdet voileivät. Toiset söin ruokatunnilla ja toiset salaa tuntien aikana. Asuin niin lähellä koulua, että pyöräily kautena kävin ruokatunnilla kotona syömässä.

Kouluruokailumuistoja 2

Kävin kansakouluni pienessä kyläkoulussa Pohjanmaalla. Ruokailu tapahtui luokassa, jonne ruoka haettiin koulukeittolasta ämpäreissä, josta se jaettiin oppilaille. Kotoa tuotu ruokaliina levitettiin pulpetille (liinan piti olla puhdas), maitopullo sekä eväsvoileivät tuotiin kotoa. Ennen ruokailua luettiin ruokarukous: Siunaa Herra ruokamme, ole aina luonamme. Aamen.

Ruoaksi oli yleensä puuroja, vellejä ja keittoja. Syksyisin oppilaiden piti tuoda koulukeittolaan yksi ämpärillinen perunoita ja viisi litraa puolukoita. Joskus koko koulun oppilaat lähtivät metsään poimimaan puolukoita, joista myöhemmin tehtiin esim. ruismarjapuuroa. Kouluruokamuistoni ovat myönteisiä, koska ruoka kodeissakin oli tuohon aikaan varsin vaatimatonta.

Kouluruokailumuistoja 3

Helsingin Viidennessä Yhteiskoulussa osa oppilaista söi kotonaan. Heillä oli lupa poistua koulunalueelta, muilla ei. Osa oppilaista jäi luokkaan syömään omia eväitä, osa siirtyi ruokasaliin syömään kouluruokaa. Kouluruoka oli maksullista, ja luokanvalvoja keräsi maksut kerran kuukaudessa. Ruokasalissa ei saanut jutella, vaan piti syödä hiljaisuudessa. Kun maisteri Anna Isoniemi tuli valvomaan ruokailua, hän nosti etusormen pystyyn ja jokaisen oppilaan piti lopettaa ruokailu ja nostaa sormi pystyyn. Kun kukaan ei enää lusikoinut, hän saattoi informoida jonkun jutun. Makaronivelli oli mielestäni kaamean makuista kouluruokaa. Ruismarjapuuro kuului suosikkeihini, samoin lihakeitto. Kun Apollossa siirryttiin soppalautasista ja lusikkaruokailusta haarukka ja veitsi -ruokailuun, lähti koteihin kysely: tukevatko kodit tätä siirtymistä kiinteämpään ravintoon, eli pyydettiin jokaista kouluruokailuun osallistuvaa tuomaan kouluun veitsi ja haarukka. Kaikki olivat iloisia siitä, että saatiin muutakin ruokaa kuin soppaa ja velliä. Joillakin oli omat eväät kouluruoan lisäksi. Jokaisella luokalla oli oma paikkansa ruokasalissa. Opettajat söivät opettajainhuoneessa. Muistelen, että ruoka tuotiin jokaisen pöydän päähän, josta se tarjoltiin. Jonottaa ei tarvinnut.

- <https://www.parempaakouluruokaa.fi/kouluruokailu/kouluruoan-vuosikymmenet/>
- <https://www.parempaakouluruokaa.fi/kouluruokailu/kouluruoka-maailmalla/>
- http://www.edu.fi/yleissivistava_koulutus/hyvinvointi_koulussa/kouluruokailu/kouluruokailun_historiaa
- http://www.edu.fi/download/177244_korjattu-kouluruokailunjuhla60v.pdf